

Oponentský posudek habilitační práce

Název práce: ***Vývojové tendence moderní české oikonymie***
Autor práce: JAROSLAV DAVID
Lokace: Masarykova univerzita - Filozofická fakulta – Brno
Rok zpracování: 2011

Zájem našich domácích onomastiků o zeměpisná vlastní jména se téměř vždy a především soustřeďoval většinou a nejčastěji na starší období vývoje českého oikonymického pojmenování a na jeho motivaci a genezi. Práce zabývající se synchronním pohledem na česká oikonyma jsou jednak v menšině, jednak se nezabývají celkem, nýbrž hlavně jen výkladem dílčích hesel. Autor předložené habilitační práce vychází sice z nejlepších tradic české oikonomastiky, ale pokouší se rovněž o svůj vlastní přístup i pojetí.

Je nutno říci už na začátku, že předloženou habilitační práci Jaroslava Davida pak charakterizuje interdisciplinární metodologie, zvláště se sociálními zřeteli a se zaměřením na současné dějinné proměny. To je jev, který se jednak rovněž velmi silně prosazuje v současné evropské onomastice, a Jaroslav David tento přístup systematicky propracovává u nás jako jeden z prvních, za druhé je důležitý i pro aktuální začleňování české onomastiky do tohoto vývojového proudu onomastiky evropské. I tato předložená habilitační práce sama o sobě profiluje onen posun v české onomastické škole a její náležité místo v současné evropské onomastice.

Autor má pravdu, zamýšlí-li se nad proměnami vývoje českého oikonomického systému ve 20. století, má pravdu, zamýšlí-li zkoumat tyto změny v širším kontextu evropského vývoje, má pravdu, soustřeďuje-li se na tu nejvýraznější a zároveň nejproměnlivější ze všech sekundárních onomastických funkcí, totiž na funkci honorifikační, která je při procesech společenských a politických změn nejméně stabilní a odráží tudíž nejzřetelněji a nejvýrazněji

aktuální změny a proměny v národních společnostech v postkomunistických zemích.

Kvantitativně neobyčejně rozměrný svazek habilitační práce Jaroslava Davida (už i na tom je vidět jeho široká a hluboká znalost zpracovávané problematiky) zahrnuje kromě úvodní partie (*Poděkování; Prohlášení; Obsah; Úvod; Zásad pro přepis vlastních jmen z dobových pramenů* – s. 2-14), vlastní toponomastickou práci (s. 15-210), závěrečné náležitosti (*Summary; Seznam zkratk a symbolů*), bohatý soupis *Prameny a literatura* (s. 216-260), *Rejstřík* (s. 261-284) a čtyřicet osm stránek příloh. Je výsledkem dlouholetého úsilí, které autor věnoval pečlivému propracování a rozpracování toponomastických témat pro dílčí články a vystoupení na různých domácích i mezinárodních konferencích, seminářích a odborných setkáních, pro publikování v nejrůznějších mezinárodních i domácích odborných časopisech a různých konferenčních sbornících, ale i pro knižní vydání monografie *Smrdiv, Brežněves a Rychlonožkova ulice. Kapitoly z moderní české toponymie* (Praha 2011), která rovněž předchází této předkládané habilitační práci.

Titul předložené habilitační práce deklaruje, že se práce bude zabývat vývojovými tendencemi české soustavy zeměpisných jmen v „moderní“ době (rozuměj: ve 20. století), tedy v době, v níž byl vývoj systému zeměpisných jmen významněji a více ovlivňován společenskými a politickými změnami než v obdobích předcházejících. Ovšem proti očekávání vyvolanému titulem práce se už na s. 11 dočteme, že autorovým záměrem „nebyl soustavný popis vývoje systému místních jmen“, že se jen „ve formě vybraných kapitol zaměřuje na problémy, které česká onomastika doposud přehlížela“. Je to jen záležitost autorovy stylizace nebo je to rozpor mezi titulem a obsahem práce?

Těžištěm habilitační práce Jaroslava Davida je deset toponomastických kapitol:

- 1.0 *Názvotvorná charakteristika české oikonymie 18. - 20. století (s. 15 - 23)*
- 2.0 *Honorifikační motiv v toponymii (s. 24 – 64)*
- 3.0 *Honorifikační motiv v oikonymii českých zemí 1918-1960 – obecná charakteristika (s. 65 - 75)*
- 4.0 *Česká oikonymie a honorifikační motiv 1918-1945 (s. 76 - 86)*
- 5.0 *Česká oikonymie a honorifikační motiv 1945-1960 (s. 87 – 146)*
- 6.0 *Pomístní jména a honorifikace (s. 147 – 156)*

I přes některé připomínky konstatuji, že

předložená habilitační práce splňuje požadavky standardně kladené na úroveň habilitační práce v daném oboru.

V Hradci Králové 30. prosince 2012

Doc. PhDr. Svatopluk Pastyřík, Ph.D.

Pedagogická fakulta UHK
katedra českého jazyka
a literatury